

Згідно з частиною третьою статті 40 Кодексу законів про працю України *(далі — КЗпП України)* з ініціативи власника або уповноваженого ним органу не допускається звільнення працівника в період його тимчасової непрацездатності (крім звільнення за пунктом 5 частини першої статті 40 КЗпП України). Це правило не поширюється на випадок повної ліквідації закладу, установи, організації.

Проте, працівник має право в період тимчасової непрацездатності з власної ініціативи ро зірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк або строковий трудовий договір (статті 38, 39 КЗпП України).

Також трудовий договір, укладений з працівником, може бути припинений в період тимчасової непрацездатності останнього на підставі угоди сторін (пункт 1 частини першої статті 36 КЗпП України).

Допомога з тимчасової непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати.

Фонд соціального страхування України виплачує застрахованій особі допомогу з тимчасової непрацездатності внаслідок:

1· захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням;

1· перебування у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій.

Частиною другою статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 року (із змінами та доповненнями), встановлено, що оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, здійснюється за рахунок коштів роботодавця у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а саме: постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця» від 26.06.2015 № 440 ***(далі — Постанова Кабінету Міністрів України № 440)***
.

Відповідно до абзацу першого пункту другого статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» працівник має право на допомогу з тимчасової непрацездатності, починаючи з шостого дня непрацездатності незалежно від його звільнення в період непрацездатності.

Документом вищої юридичної сили, що регулює питання матеріального забезпечення застрахованих осіб у випадку їх тимчасової непрацездатності є Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яким встановлено, що допомогу з тимчасової працездатності виплачують незалежно від звільнення, припинення підприємницької або іншої діяльності застрахованої особи в період втрати працездатності, у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Отже, відповідно до зазначених вище норм чинного законодавства України роботодавець гарантує отримання допомоги з тимчасової непрацездатності за перші п’ять днів хвороби, а Фонд соціального страхування України — за всі наступні дні

.

Варто зауважити, що постанова Кабінету Міністрів України № 440 є підзаконним актом, яким роз’яснюється механізм дій для роботодавця, а не встановлюються нові правові норми чи скасовуються чинні.

Зокрема, пункт 4 Порядку оплати перших п’яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов’язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця містить норму, що спрямовує до статті 23 Закону України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування», якою передбачено підстави для відмови в оплаті днів тимчасової непрацездатності, а саме:

· у разі одержання застрахованою особою травм або її захворювання при вчиненні нею кримінального правопорушення;

· у разі навмисного заподіяння шкоди своєму здоров’ю з метою ухилення від роботи чи інших обов’язків або симуляції хвороби;

· за час перебування під арештом та за час проведення судово-медичної експертизи;

· за час примусового лікування, призначеного за постановою суду;

· у разі тимчасової непрацездатності у зв’язку із захворюванням або травмою, що сталися внаслідок алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або дій, пов’язаних з таким сп’янінням;

· за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

Норми статті 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» не містять такої підстави для відмови в оплаті листка непрацездатності, як «звільнення під час тимчасової непрацездатності».

З урахуванням викладеного, необхідно дотримуватися норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими гарантовано виплату допомоги з тимчасової непрацездатності працівникові незалежно від його звільнення.

Ю. ДЄМЄНТЬЄВА

Юрисконсульт Миколаївської обласної організації

Профспілки працівників освіти і науки України.